

de peccatis alicujus monialis, quæ utcumque ex confessione cognovit, etiam si hoc ordinaretur ad bonum regimen animæ monialis prædictæ. Bassæus *v. confessio 7. n. 20.* Ratio horum omnium est, quia hujusmodi locutionibus conseretur, eum loqui ex notitia confessionis; quod est contra sigillum.

Hoc tamen non violaretur, si Confessarius speciali humanitate, & solertiori cura adjuvaret monialem, quam ex scientia in confessione habita deprehendit, tacuisse peccatum aliquod in præteritis confessionibus propter ruborem, & pusillanimitatem. Quia præcipua ratio sigilli est, ne confessio difficilior, & gravior reddatur poenitenti, quod non accidit in hoc casu; nam monialis ægre ferre non potest, quod humaniter excipitur. Perez *supra n. 7.* Trullenc, Lugo, Bassæus, & alii

Quar. 7. An poenitens teneatur ad sigillum.

Resp. Negative, sed tantum teneri sub secreto naturali non revelare aliquid de confessione, quo se sine justa causa infamet, vel Confessarii bonæ existimationi detrahat, vel aliud damnum accidat. Anton. a Spiritu Sancto *l.c. n. 1517* Unde non licet moniali dicere suo amasio, sibi a Confessario interdictam fuisse eum eo amicitiam, & familiaritatem, quando Sacerdoti inde crearetur periculum. Hinc quando est periculum alicujus talis incommodi ex parte monialis, potest ab illa Confessarius exigere secretum, ut cum ipsa in negotiis suæ conscientiæ liberius valeat tractare. Ita cum Maldero, Fagundez, Sylv. & aliis Bassæus *sup. n. 11.* ubi cum Suario, Soto, & Henriquez contra Palud, & Navarr. docet teneri tantum sub secreto naturali observare ea, quæ Confessarius sub tali secreto ei aperuit.

De Confessario quoad sollicitationem.

Quar. 1. AN monialis teneatur, Confessarium sollicitantem Episcopo, vel Inquisitori denunciare.

Resp. Teneri ex Const. Gregorii XV. quæ incipit *Universi*, etiam si sollicitationi consentiret; ita tamen, ut sollicitationem, ac verba, & actus turpes Confessarii denunciaret, taceat vero suum consensum, quem non tenetur pro palare, neque respondere, licet super hoc esset ab Episcopo, vel Inquisitore interrogata. Quod si dubitet, consensum posse pro palari, monenda est, Confessorem de hoc interrogari non posse; sicque id ex se fateatur, nullatenus esse scribendum.

Quar. 2. An monialis sollicitata satisfaciat denunciando per epistolam ad Episcopum, vel Inquisitorem missam.

Resp. Videri quod sic; quia cum sit impedita personaliter adire, denunciando per epistolam, facit quantum in se est. Nihilominus cura communi Doctorum oppositum tenendum est, ex declaratione Urbani VIII. in literis ad Cardinalem Borromæum datis 27. Sept. 1624. in quibus traditur forma servanda, scilicet quod denunciaret per Confessarium, qui de licentia, & juridica commissione Ordinarii, vel Inquisitoris extra confessionem medio juramento juridice recipiet in scriptis talem denunciationem, expresso nomine, & cognomine tam personæ sollicitatæ, quam Confessarii sollicitantis, & eam mittet ad judicem, a quo prius licentiam recipiendi talem denunciationem

obtriuerat. Hodie tamen in similibus casibus consultitur Sac. Congr. Generalis Inquisitionis, quæ licentiam concedit recipiendi prædictam denunciationem sine Notario: ita vidi observatum in praxi. Instructio Confessarii pro recipiendis hujusmodi denunciationibus exhibetur a Pignat. l. 1. *consult.* 104.

Quar. 3. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali recusante denunciare.

Resp. Admoneat de obligatione, quæ illi incumbit, denunciandi, & quidem sub mortali, nec non de majori excommunicatione, in quam incidit omittendo denunciationem, immo quod toties in idem peccatum mortale, eandemque incidit excommunicationem, quoties moraliter potens, negligit denunciare. Lupus ex Bonac. Ante oculos exhibeat grave animæ periculum, in quo versatur, & explicet, quibus & quot bonis privetur innodata excommunicatione. Ostendat Inquisitorum prudentiam, & dexteritatem in excipiendo denunciationem, sigillum secreti in retinendo denunciante, & benignitatem in puniendo denunciatum. Suadeat, quod denunciationis finis nihil aliud est, quam salus ipsius delinquentis, & zelus catholicæ Religionis, pro qua tuenda non tam ruborem, humanosque respectus tenemur vincere, quam sanguinem ipsum, si opus sit, effundere. Hæc, & his similia suggerat Confessarius, prout muneris sui partes, monialis imbecillitas, & charitatis ratio videbuntur postulare.

Quar. 4. An supradictæ moniali denunciare recusanti possit Confessarius protrahere terminum ultra tempus vindexi præfixum ad denunciandum.

Resp. Non posse, quia nullam habet jurisdictionem.

tionem super legem Superiorum, ad quorum prudentiam spectat examinare protractionis necessitatem. Putant tamen Sagrus, Freitas, Achuna, & alii apud Dian. p. 1. *er. 4. ref.* 27. solummodo posse concedi tempus consulendi peritiores, quod tamen præstetur absque longa temporis dilatione, & interim, data fide denunciandi, absolvi posse; sicuti enim qui ob legitimam causam differt restitueri, aut se iudici præsentare, potest pro illa saltem vice absolvi, supposito firmo proposito restituendi, vel se præsentandi, ut primum poterit: ita a pari discurrunt citati Doctores.

Quar. 5. An Confessarius sollicitatus a moniali sit denunciandus, si in sollicitationem consentiat.

Resp. Negant Peyrin Bonac. Portel. Castrop. Hurtad. & alii apud Leand. *er. 5. de pœnit. disp.* 13. q. 20. quibus assentitur Bord. Bos. Delben. & probabile putat Diana p. 1. *er. 4. ref.* 10. Primo, quia Constitutiones Pontificum loquuntur de Confessariis sollicitantibus, unde tanquam odiosæ non sunt extendendæ ad casum Confessarii sollicitati. Secundo, quia in præsentati hypothesi cessat præsumptio, in qua fundantur dictæ Constitutiones, scilicet quod Confessarius male sentiat de fide; cum enim mulieris activa sollicitatio efficacissima sit ad inducendum in lapsum, ex facto ipso confurgit evidens argumentum, quod ex fragilitate potius, quam ex mala credentia consenserit. Tertio, quia cum raro contingat casus mulieris sollicitantis, de hoc non censetur a Pontificibus dispositum, quia leges humanæ de his, quæ frequenter accidunt, tantum disponunt.

Neque dici potest de hoc esse aperte dispositum in Constitutione Gregorii XV. per illam clau.

clausulam, aut eum eis illicitos, & inhonestos sermones, sive tractatus habuerint. Confessarius enim consentiens sollicitationi, proprie dicitur habere inhonestos sermones, seu tractatus pre-textu confessionis. Nam responderi potest, quod, cum verba illa, aut eum eis illicitos sermones, seu tractatus habuerint, subsequantur immediate ad verba sollicitare vel procurare tentaverint, ab his debent recipere interpretationem, l. Hæres palam, §. sed si notam, ff. de testam. notant Gl. Bart. Surd. & Mantie. quos refert, & sequitur Patual. in q. moral. jur. q. 217. n. 8. Cum igitur verba illa sollicitare & provocare importent inductionem, & provocationem activam, verba quoque subsequencia, scilicet sermones, & tractatus inhonesti debent intelligi cum inductione, & provocatione activa, unde non possunt adaptari ad casum Confessarii sollicitati, & potius fuerunt addita ad majorem explicationem, quam ad diversificandam dispositionem, quia dictio alternativa aut posita post genus, non inducit dispositionem diversam a priori, sed resolvitur in positivam, seu declarativam. Rota p. 1. dec. 300. n. 26. recent.

His tamen non obstantibus sentio cum Leandro l. c. Fagundez, & aliis dictum Confessarium esse denunciandum tanquam expresse comprehensum sub clausula illa, aut eum eis illicitos, & inhonestos sermones, sive tractatus habuerint: Ita interpretante consuetudine, & praxi Tribunalis S. Inquisitionis pœnitentis hujusmodi Confessarios, cui interpretatoni standum est, quia interpretatio ex sublecuta observantia magis attenditur quam quælibet alia; sicut pluries firmavit Rota apud Pignat. tom. 1. conf. 82. n. 18. Ita pariter tuadente ratione;

nam

nam consensus ille expressus illicitus est, & inhonesti tractatus complementum.

Quar. 6. An in prædicto casu sit denunciandus Confessarius, si ad monialis sollicitationem nihil respondeat.

Resp. Si nullum signum approbationis exhibeat non esse denunciandum, quia tacens neque assentiri, neque dissentiri videtur ex regul. jur. 44. in 6. Imo in odiosis, & præjudicialibus taciturnitas habetur pro dissensu. Flor. l. invitum de ser. urb. præd. Sicul. in cap. cura de jur. par. Neque potest inferri consensus per hoc, quod ex officio, & ex circumstantiis loci, & actus Sacramentalis, quem exercet, teneatur monialem reprehendere, non vero tacere. Nam illa taciturnitas potest oriri vel a timore, vel a pusillanimitate, vel ab horrore, vel a confusione, quod sufficit ad excludendam præsumptionem consensus in sollicitationem; quia in conflictu boni & mali lex favet exclusioni delicti, & in dubio possibilis honesti, & possibilis inhonesti, semper capienda est interpretatio possibilis honesti, per tradita a Sperel. dec. 175. n. 1. dec. 174. n. 46.

Eoque magis celsat in moniali obligatio denunciandi, quia per necesse cogeretur suam turpitudinem detegere. Cum enim, ad hoc ut iudex possit iudicium suum efformare, debeat monialis allegare in denunciatione dictum aliquod, vel factum, aut signum inductivum sollicitationis, in præsentia nihil aliud etset allegabile nisi sola taciturnitas Confessarii. Hæc autem non potest inducere sollicitationem, aut aliquod inhonestum præcise, & de per se considerata, cum sit indifferens, sed tantum ut conjuncta cum prævia monialis sollicitatione; unde ad effectum pro-

procedendi contra Confessarium deponi deberet cum hac qualitate, quia sub hac tantum ratione esset criminosa. Ad hoc autem non tenetur monialis, quia non tenetur se ipsam prodere, *v. cum deceat, de elect. in 6. & DD. communie.*

Quar. 7. An monialis monasterii Regularibus subiecti teneatur denunciare suum Generalem, si ab ipso fuerit sollicitata.

Resp. Videri, quod non; quia in delictis inferentibus suspicionem hæresis non tenetur filius patrem denunciare. *Bord. in manual. Consult. sect. 18. n. 40.* alios referens. Ergo neque monialis suum Generalem, qui patri æquiparatur in iure; & ideo pari punitur pœna subditus delinquens in proprium Superiorem, ac filius delinquens in patrem naturalem. *aurhent. ut cum de appellat. cognosc. §. causas autem vers. vita parentum.* Quare optime procedit argumentum a patre ad Superiorem, per ea quæ tradit *Gratian. discept. 426. n. 2.* Imo fortius urget, quia parentes spirituales magis venerandi sunt, quam carnales, *c. in diligere, & c. Pitacium 30. q. 3. ubi Gloss. versu mul- to magis.* Rursus cessat in conjuncto obligatio denunciandi conjunctum suspectum de hæresi, si exinde norabile familiæ damnum vel in bonis, vel in honore timeretur. Ita citati a *Carena p. 2. tit. 9. n. 12.* Cessabit igitur etiam in moniali, quia denunciatio cederet in gravissimum dedecus non unius tantum familiæ, sed universi Ordinis, cuius monialis est membrum, si caput ejusdem detegeretur tale crimen perpetrasse.

Hæ tamen futiles, & inanes rationes facile corrunt, si attendantur Constitutiones *Gregorii XV. & Alexandri VII.* in quarum prima expresse disponitur esse denunciandos *Regulares cujuscumque dignitatis, & præminencia,*

aut quovis privilegio munitos. In secunda vero statuit, religiosos teneri, & obligatos esse accedere ad denunciandum Ordinariis, vel Inquisitoribus locorum quoscumque, etiam Confratres, ac Superiores, etiam primarios suos ejusdem ordinis, & religionis, quos noverint esse de fide quomodolibet, etiam leviter suspectos. Unde monialis prædicta ad suum Generalem denunciandum absolute est obliganda.

Solum a Doctoribus controversitur a quo iudice sit procedendum in causa *Bord. in Sacr. Tribunal. c. 27. n. 27.* innixus dispositioni *Cap. Inquisitores 16. in 6.* sustinet, accepta denunciatione, non posse Inquisitores ad ulteriora procedere, sed admonita Apostolica Sede expectandum esse quid decernat. Posse vero absolute procedere docent alii cum *Freira*, & colligunt ex *Constitut. Gregorii XV.* Media via incedit *Diana*, concedit posse, sed non debere nisi Supremo Tribunali prius consulto.

Quar. 8. An sit denunciandus Confessarius, qui confessionis prætextu intra clausuram vocatus a moniali se infirmam simulante, & provocatus ad turpia sollicitationi restitit, & sollicitantem objurgavit; sed quia monialis minata fuit se exclamaturam vim sibi inferri, nisi consentiret, infamix metu consensit.

Resp. Affirmat *Carena p. 2. tit. 7. §. 19. n. 24.* Quia vere habuit tractatus inhonestos occasione confessionis; neque considerandus est timor, quia levis est, utpote illatus a foemina. Negant absolute *Sancius*, *Acugna*, *Peyrin*, *Trullenc*, *Freira*, quos refert, & sequitur *Leand. l. c. q. 23.* quibus subscribit *Januar. de cas. reserv. res. 38.* Ratio est, quia consensus ad inhonesta non fuit voluntarius, sed infamix metu extortus; hic autem

metus gravis est, nam viro probo gravior est ipsa morte honoris jactura, ex allegatis a Sanchez *lib. 4. de matrim. disp. 15. n. 11.* & cadit in constantem virum, licet sic illatus a femina, quia quando agitur de minis exequendis per verba, mulier promptior, & efficacior est ipso viro. Bordon. *loc. cit. num. 245.* Neque obstat, quod sicut metus non excusat a peccato, ita nec a poena; ut habetur in *cap. sacris de iis, qua vi merusve causa.* Nam hoc procedit in foro poli, in quo quis necem potius tenetur subire, quam peccatum admittere, ut per Glos. & Doctores in *cit. cap. Sacris.* Secus autem est in foro fori, & respectu poenae temporalis, ut distinguendo advertit Menoch. *de arbit. jud. causa 354. n. 18. & 21.*

Censeo nihilominus cum Diana *p. 10. tr. 14. ref. 40.* denunciandum esse, sed absq; abjuratone dimittendum extraordinaria poena imposita, quia metus attenuat quidem culpam, sed non profus excludit, ut in *d. cap. Sacris*, adeoque licet excuset a quota poena, non excusat tamen a tota. Thesaur. *99. forens. lib. 3. q. 46. n. 4.*

Quer. 9. An Confessarius sollicitans monialem in confessionario, sed extra confessionem, neque occasione confessionis, & sine praetextu, aut simulatione confessionis, sit denunciandus.

Resp. Divisos esse de more in hac difficultate Doctores. Negant Lupus, Bonacina, Lezana, & Bordon. in *Miscel. decis. 422.* quia extra occasionem confessionis in quovis loco, ut Confessarius sit denunciandus, necessaria est simulatio confessionis, ut colligitur ex verbis Bullae Gregorianae, ibi: *Sive extra occasionem confessionis in confessionario, aut in loco quocunque, ubi sacramentales confessiones audiunt.*

aiuntur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire. Nam hae ultima clausula *simulantes ibidem confessiones audire* refertur ad quemcunque locum, sive sit confessionale ordinarium, sive deputatum, aut electum pro confessione, ut probatur ex generali regula, quod clausula ultimo loco posita refertur ad omnia praecedentia, *cap. inquisitioni 7. de appell.* Maxime quia si clausulae praecedentes regulantur ab eodem verbo *audire*, debent quoque cadere sub eadem dispositione simulationis. Affirmant alii, praecipue Delbene *de off. Inquis. dub. 137. sect. 11. in Perie. n. 5.* Bordon. in *Man. Conf. sect. 25. n. 49.* ubi priorem sententiam retractavit, & Nald. in *Sum. v. sollicitatio in fin.* ubi testatur sic servari in sanctissima Generali Urbis Inquisitione. Alii vero media via procedentes distinguunt. Si confessionale indifferens sit tam ad urbane loquendum, & de aliis tractandum, quam ad excipiendas confessiones, ut moris est in pluribus monasteriis, tunc Confessarius sollicitans in tali loco indifferenti non est denunciandus ob rationes prioris sententiae, dummodo tamen absit confessionis simulatio. Si vero confessionale nullatenus, nisi ad confessionis finem aperiatur, vel si etiam ob alium finem solet aperiari, sollicitatio tamen fiat in diebus pro confessione designatis, tunc est denunciandus, quia semper ex circumstantiis intervenit confessionis simulatio, licet in Confessario desit animus simulandi. Ita Sancius in *select. disp. 11. n. 68. in fine.*

Nihilominus a secunda sententia non est recedendum, stante Sacrae Congregat. decreto de mandato Pauli V. emanato 10. Julii 1614. quod ita habet: *Facta relatione, quod multi Confes-*

196 De Confess. quoad Monial. scrup.
fessarii tractans cum mulieribus in confessionali extra occasionem confessionis de rebus inhonestis, de crevit, ut contra hujusmodi Confessarios procedatur in sancto Officio. Neque valet, quod ait Bonac. de matr. q. 4. punct. 16. prop. 5. scilicet, decretum intelligendum esse ex præsumptione fori externi præsumptis ex loci circumstantia sollicitationem factam esse in confessionario confessionium audiendarum occasione; neque quod prædictum decretum utpote ante Constitutionem Gregorii emanatum explicari debeat juxta terminos ejusdem Constitutionis requirentis simulationem confessionis; decretum absolute loquitur, & ideo absolute intelligendum, & quatenus etiam versaremur in dubio, possessio stat pro decreto. Præterquam quod etiam Constitutio Gregorii comprehendit hujusmodi casum, ut advertit Bordon. in Manual. loc. cit. Advertit tamen ex Eminentissimo Albicio Dandinus de suspect. de her. e. 3. sect. 3. subjct. 5. n. 5. quod ex sollicitatione in confessionario, vel alio loco ad confessiones audiendas deputato, extra occasionem, & simulationem confessionis, non oritur, nisi suspicio de levi, etiam attentata praxi Sanctæ Romanæ Inquisitionis, quia in tali casu non intervenit veri Sacramenti abusus, ut notat Hurt. res. moral. tr. 4. c. 8. res. 34.

§. XI.

De Confessario quoad Moniales scrupulosas.
Quar. 1. Quid generaliter observare debeat confessarius cum monialibus scrupulosis.
Resp. Assuefaciat illas, ut sibi tanquam Directo ripare aut obedientiacæca, & firmiter cre-

credant, etiam contra gravissima, quæ habere possunt, argumenta peccandi. Sit unica earum ratio auctoritas Confessarii docentis. Nec est necesse conscientiam scrupulosam deponere, cum conscientia proprie non sit, sed vana quædam apprehensio; sed satis est quod putent, se, etiam stante suo judicio, non peccare; & certe de facto coram Deo non peccant, quia sequentes sui Confessarii dictamen, quod probabile est, sequuntur, atque adeo prudenter operantur, Vasquez, Lefs. Coninch. & alii.

Dubitationes illarum in mitiorem partem semper interpretentur. Interrogationes minutiores, & fortasse necessarias pro aliis ad cognoscendas species peccatorum, non inculcet. Unde expedit aliquando, cum illis Confessarium pactam inire, ut nihil ex se confiteantur, sed tantum respondeant interrogationibus faciendis ab ipso Confessario, qui eas interrogare poterit de his, in quibus secundum earum statum potuerunt peccare, & ipsæ moniales per est vel non est respondere.

Non permittat suos scrupulos tanquam peccata confiteri, neque confessiones generales instituire, nisi certissime constet de necessitate; quia experientia compertum est, hoc esse mentem potius turbare, quam conscientia fluctus componere. Quare suadeat, ut a peccatorum præteritorum memoria perinde ac a demonum suggestionibus abhorreant. Si aliquando quosdam scrupulos audire velit Confessarius, judicans id ad curationem, & illarum consolationem conferre, id faciat, protestando tamen se non ad confessionem, sed ad consilium audire.

Consular, ut nihil judicet esse mortale, nisi manifeste, & absque formidine cognoscat, &

aliquando etiam nisi jurare possit esse mortale. Valq. p. 2. disp. 67. cap. 72. n. 8. & alii. Immo hæc regula fallit in aliquibus ita scrupulosis, ut quidquid eis in mentem venit, etiam medio juramento judicent admisisse. Unde efficacior medicina erit, secundum aliquos Neotericos apud Bassæum v. conscientia n. 32. nulla peccata interiora habenda esse a scrupulosis ut talia, nisi quando procedunt in actum externum, cum pro illis favorabilis est præsumptio, ipsas cogitare in crimen consensisse, cum longe a committendo distabant.

Quar. 2. Quas Doctorum opinionem ad sedandam conscientiam scrupulosam possit eligere.

Resp. Ex Navar. Man. cap. 27. n. 287. Meroll. 2.1. disp. 3. cap. 3. n. 385. posse eligere quamcunque opinionem probabilem benigniorem, & favorabiliorem. Exempli gratia, Vota dubia an sint emissa, & præcepta an sint imposita non obligare, quamvis major sit in obligationis partem propensio. Sanch. Rebel. Castrop. Confessiones absque dolore sufficienti non ex industria factas, vel dimidiatas, non esse rependendas. Merol. loc. cit. Non peccare eum, qui legem observat juxta communem sensum bonorum, licet is sensus laxior videatur. Leges civiles de facto, vel raro, vel certe non frequenter obligare sub mortali; ecclesiasticas item nec multo frequenter. Non enim debet existimari legislator tam rigidus, ut hominibus bonæ voluntatis peccata adscribat, poenamve decernat; neque Deum, aut Ecclesiam suis præceptis efficere velle, ut homo in stultitiam cadat, quod scrupulosis facile contingere potest. Ita ex S. Antonin. Layman lib. 1. sr. 1. cap. 6. §. 4. peccata dubia pro scrupulosis cen-

ensenda non esse peccata. Lugo de Pœnit. atque adeo non esse sub obligatione Confessario aperienda, multo minus numerum dubium, vel dubias circumstantias. Suar. & Granado.

Quar. 3. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali scrupulosa dubitante præteritas confessiones integras non fecisse.

Resp. Prohibeat omnino, ne confiteatur peccata ante ultimam confessionem commissa, quia scrupulus hoc illi ingerit, & præsumendum est, omnia peccata fuisse confessa; tum quia, ne ipsius scrupuli foveantur, a tali confessione est excusanda, ut post Gerson. Tambur. & Reginald. lib. 2. num. 128. de qua reiterum n. 131. ubi advertit, debere Confessarium in hoc insistere, ut dictam scrupulosam capacem reddat, quod sufficienti medioeris diligentia in conscientia examinanda, qua adhibita, non debet aliud metueret, cum in diligentiori examine adsit periculum faciendi odiosam confessionem, tum periculum damni ipsius poenitentis, tum summa difficultas, quæ est moralis impossibilitas; unde præstat, aliqua potius omitti, quam intolerabilia hæc damna subire. Tambur. in Method. exped. confess. lib. 2. cap. 10. §. 1. n. 22. Immo, si sæpe solet confiteri, debet injungere, ut nullum conscientia examinem præmittat; tum quia, si peccasset realiter, ob oculos certe peccatum semper haberet; tum quia tota scrupulorum vita conscientia examen est. Molina tract. 4. disp. 13. in fin.

Quar. 4. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali scrupulosa, quæ semper hæsitat, an in præcedentibus confessionibus, vel in presenti habuerit verum dolorem, firmumque propositum non peccandi.

Resp. Suadeat, dolorem sufficientem in

instanti haberi posse. Laym. lib. 5. rr. 4. cap. 4. & satis esse in quolibet gradu, etiam remisso. Suar. & Layman *ibidem*, nec requiri cordis quandam teneritudinem, aut lacrymarum compunctionem, vel dolorem alium sensibilem. Gerson, quem sequitur Reginaldus *loc. cit.* n. 127. Item sufficere in scrupulosis desiderium doloris, vel dolorem de non habendo dolorem; quia in illis desiderium intensioris doloris est indicium veri doloris. Layman, *loc. cit.* Quo ad propositum vero admoneat, non necessario requiri explicitum, sed implicitum satis esse, hoc est illud, quod involvitur in ipso actu derefectionis, & displicentiae; non enim quis vult committere, quod ipse displicet. At quia etiam scrupulis angere potest, an hoc propositum habeat, quia praevidet, imo certo sibi persuadet, se propter fragilitatem suam relapsuram, munus Confessarii erit animum illius erigere, ostendendo, quod potest consistere dubium, ac praevidentia relapsus in peccatum cum firmo proposito non peccandi; quia illud est actus intellectus, hoc autem posterius est voluntatis. Sylvest. v. *confess.* 1. q. 21. Insuper, ut quantum fieri potest, omnis scrupuli occasio tollatur, quando praedicta monialis non habet mortalia, eam inabsolutam dimittat, & communionis sumptionem praecipiat.

Quar. 5. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali infidelitatis, & blasphemiae scrupulis vexata.

Resp. Scrupulos huiusmodi minus esse metuendos, magisque contemnendos. Granad. 1. 2. *tract.* 12. *disp.* 5. *num.* 8. quia malum illud, in quod prolabi distamus, minus timoris incutere consuevit. Unde infidelitas, & blasphemiae, sicuti utpote spiritum respicient-

tes non tantum delectant, ita minus periculi ingerunt. Monialem igitur scrupulis huiusmodi vexatam exprobrare expediet, quod parum fidat, divinam potentiam praesese omnibus nolentibus fidem deserere. Moneat, quod tantum abest, ut ex rebus divinis dubitationem nec minimam concipiat, quin potius ex angoribus animi, & voluntatis reluctantis afflictione desumatur violenta praesumptio firmitatis fidei in ipsa.

Quar. 6. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali scrupulosa, quae dubitat, consensura cogitationibus inhonestis praestitisse.

Resp. Saadeat, ut cum talibus cogitationibus non disputet, nihil illis respondeat, illasque despiciat; horror enim erga illas, & displicentia sunt sufficienter argumentum, consensum non praestitisse. Quare non finat monialem nimis descendere ad particularia, neque permittat de istis cogitationibus consistere, nisi ut supra diximus, adeo certa sit de consensu, ut etiam jurare possit. Caveat Confessarius moniali huiusmodi imponere, ut, quando a dictis cogitationibus agitatur, signo crucis in corde, capitis agitatione, tustione pectoris, vel alio corporis gestu illas conetur depellere, quia experientia docuit, talium actuum frequentiam plurimas ad insaniam, nullas vero ad conscientiae tranquillitatem adduxisse. Unde consultius erit, ut diximus, quod parvipendat. Ad quod obtinendum juvabit, modo asperis, modo blandis verbis suadere monialem, ut firmiter credat, quod Confessarius, qui rationem de ea reddere debet, non parvipenderet, si illa gravia esse peccata cognosceret.

Quar. 7. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali scrupulosa in horarum canonicarum recitatione.

Resp. Jubeat absolute, ut abstineat a reiteratione officii, vel aliquam ejus partem, quam reliquisse putat, etiam si hic scrupulus obrepat, dum recitat officium, sed audacter ad sequentia pergat. Navar. & Reginal. quia semper minor illi tranquillitas ex secunda, & tertia recitatione, quam ex prima. Suggestat, ne sit nimis circa attentionem sollicita, quia ipsa attentio ad distractionem vitandam, distractionem parit. Nam ut optime advertit Cajet. 2. 2. q. 83. art. 17. dum scrupulosi volunt esse attentii, habent potius attentionem ad intentionem habendam, taliter quod intentio sit objectum tantum suae attentionis, quam ad verba distincte, & reverenter dicenda. Doceat itaque attentionem externam satis esse, unde & posse voluntarie distrahi. Coninch. Layman. Hurtad. & alii. Quod si ista non juvant, sed adhuc scrupulis, & anxietatibus premitur, potest Confessarius precipere, ut ab officii recitatione tantisper superseadeat, donec a suis anxietatibus sit libera. Gobat. 2. 1. tract. 5. cap. 23. sect. 2. n. 714. Quia graves scrupuli juncti magnis anxietatibus sunt vera magnum malum, tam animi, quam corporis, & vere majus quam nonnulla ex iis infirmitatibus, quas magni nominis Doctores admittunt pro excusantibus.

Quar. 8. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali scrupulosa reconstitente peccata venialia.

Resp. Ex Gerson. & Rodriq. optimum remedium esse, quod non curet, peccata haec saltem particulariter confiteri, nisi aliqua, quae videntur graviora, reliqua omnia breviter, & succin-

cte

cte in confessione aperiat. Nimia enim talium peccatorum sollicitudo animam turbat, non sedat; ideo melius est dimittere conscientiam suam in pace super his, recogitando, quod in praesenti statu naturae lapsae, secundum communem Theologorum sententiam, moraliter impossibile est, sine speciali gratiae privilegio omnia peccata venialia vitare. Praedicta igitur monialis bono animo sit; attendat suam vilitatem, & miseriam, attendat simul & pietatem Dei, atque immensam misericordiam, quae animae vere poenitenti, & ab omni peccato plene avertae non potest non succurrere, atque ignoscere.

Quar. 9. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali scrupulosa pluries ad ipsam revertente priusquam ad communionem accedat.

Resp. Moneat, quod tam anxiosa sollicitudo versutia diaboli est, qui, dum suggerit saepius reverti, distrahit animam a devotione; & sub majoris munditiae praetextu surripit tempus illud, quod ad tanti Sacramenti praeparationem deberet impendi. Quare talis anxietas, & inquietudo, ne dum non juvat, sed impedit Dei in nobis operationem per suam gratiam; nam, ut recte notat Gerson. in tr. de divers. diab. tentat. lib. B. immoderata illa puritatis cura, ac peccati nimius timor ei non placet, quia quoad Deum ita timemus, non videmur eum satis diligere, habentes illum de nimia severitate suspectum. Unde fit, ut inani metu concepto minuatur fiducia accedendi ad communionem nobis tantopere necessariam.

Ostendat igitur moniali, majorem pro Eucharistia suscipienda dispositionem oriri manda-

tis Confessarii obediendo, quam in scrupulosa suæ conscientia repurgatione immorando. Nemo enim per suam diligentiam quantumvis summam absque speciali Dei revelatione potest eo pertingere, ut certo sciat quod sit in gratia. Unde ad Sacramentum illud omni veneratione dignissimum fructuose sumendum sufficit certitudo moralis seu quod tantam diligentiam impenderit in repurganda conscientia, quantam adhibuisset in opere faciendo, ex quo maximum lucrum speraret. Item exponat, quod ex repetito ad Confessarium accessu non solum non sit animus quietior, sed ut ipsa experitur, magis, ac magis perturbatur.

Quare Confessarius monialem hanc graviter arguat, & revertentem expellet; & si forte asserat peccata venialia habere, quæ clavibus subdat, salutare erit proponere quod ex Conc. Trid. *sess. 14. c. 5.* venialia taceri possent in confessione sine culpa, neque impediunt effectum gratiæ Sacramentalis, ut testantur plurimi cum D. Thom. *3. p. q. 79. art. 8.* Præterquam quod possunt multis aliis modis extra confessionem deleri, nempe digna Eucharistiæ sumptione, aquæ benedictæ aspersione, orationis Dominicæ recitatione, & devota pectoris tunctione. Hostien. *in sum. tit. de Pœnit. & remiss. S. de quibus peccatis.*

Quar. 10. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali dubitante de sua salute, quia se carere dulcedine spirituali in omnibus actibus experitur.

Resp. Ostendat Confessarius, quod dulcedo spiritualis, & sensibilis cordis mollities non sunt efficacia, & infallibilia signa charitatis, ut quæ reddunt hominem perfectiorem. Multoties motus naturæ sunt, & proinde etiam pec-

peccatoribus reperiuntur. Neque e contra ariditas signum peccati est, aut reprobationis argumentum. Item, quamvis dulcedo illa, sensibilisque devotio jubent ad bonum, & perfectionem; tamen propter nostram fragilitatem sæpe sunt occasiones periculi, & præsumptionis; ariditas vero animam collocando in spiritu humilitatis, Deo, qui humilia respicit, magis approximat. Immo gratior est illi anima in tali desolatione, quam si magna devotione afflueret; quia in pressura non ita facile quis se ipsum, vel sua querere potest, sicut in sensibili devotione. In hac nanque sæpe se natura immiscet, & dum immodice anima delectatur, maculam contrahit.

S. XII.

De Confessario quoad Moniales habentes visiones, revelationes, & apprehensiones supernaturales.

*Quar. Q*uomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali dictos favores experiente.

Resp. Benigne illam excipiat, ne austeritate occasionem tacendi præbeat, patienter audiat, & solerter interroget, ut bene, & exacte spiritum illius, omnesque cordis affectus valeat penetrare. Non per hoc quod videt in illa aliquam imperfectionem, statim eam de malo spiritu condemnans, ut advertunt S. Theresia *mans. 6. c. 1.* & Planes *in exam. revelat. lib. 3. cap. 23. S. 1.* Neque tamen revelationes, aut visiones statim approbet. Jubeat potius, quod de talibus favoribus non curet; ostendendo illi, quod virtus in his non consistit, sed in operibus bonis, & in augmento gratiæ, & charitatis. Quia